

هدف و ماهیت:

رشته فیزیوتراپی یکی از رشته های توانبخشی است و در آن دانشجویان می آموزند که چگونه با استفاده از عوامل فیزیکی مانند نور، الکتریسیته، گرما، سرما و صوت و یا عوامل مکانیکی فیزیکی مثل تمرینات و تکنیک های ورزشی، بیمارانی را که دچار صدمات مختلف شده اند، تحت درمان قرار دهند.

فیزیوتراپی، هم در بعد پیشگیری و هم درمان، نقش بسیار زیادی دارد. چون برای مثال یک فیزیوتراپیست نحوه نشستن و یا بلند کردن وزنه های مختلف را آموزش می دهد تا از انحرافات که ممکن است در ستون فقرات افراد به دلیل عدم رعایت موارد فوق ایجاد شود، جلوگیری کند.

فیزیوتراپی در لغت به معنی درمان فیزیکی است و در اصطلاح، علمی است که فعالیت های آن به دو بخش عمده تقسیم می شود. یکی فعالیت هایی که در آن ها از دستگاه ها و وسایل خاص الکتریکی استفاده می گردد که این وسایل خود به دو گونه هستند: الف) وسایلی که کار آنها تحریک عصب و عضله است و در ضایعات عصبی برای بازآموزی و نوآموزی استفاده می شوند. ب) وسایلی که برای تسکین درد مورد استفاده قرار می گیرند.

بخش دیگر فعالیت ها نیز حرکتی و مکانیکی هستند که به آنها حرکات درمانی گفته می شود و لازمه انجام آنها دانستن مکانیسم عصب و عضله و الگوهای حرکتی است تا درمان کننده با توجه به اطلاعات فوق به بهبود یا افزایش توانایی بیمارانی بپردازد که مبتلا به انواع ضایعات عصبی (انواع فلج ها) شده اند و یا دارای دردهای مفصلی مثل کمردرد یا گردن درد هستند و یا این که به دلیل شکستگی و یا جراحی، سفتی و محدودیت حرکتی دارند.

در این رشته با استفاده از یک سری وسایل مثل ابزارهای الکترونیکی در جهت رفع معلولیت، کاهش علائم بیماری های مفاصل، عضلات و اعصاب تلاش می شود. البته فیزیوتراپیست ها علاوه بر وسایل فوق، از یک سری حرکات ورزشی و درمانی نیز استفاده می کنند چون برای کسب بهترین نتیجه، باید حرکات ورزشی و درمان های الکترونیکی به صورت ترکیبی مورد استفاده قرار گیرد.

در ۶۰ درصد از بیماری ها در کنار دارو درمانی و یا پس از دارو درمانی به فیزیوتراپی نیاز می باشد. برای مثال در بیماری های عصبی مثل سکته های مغزی یا ضربه های مغزی، شکستگی ها، بیماری های قلبی، بیماری های ریوی، بیماری های زنان و زایمان و نازایی، انواع جراحی های داخلی و برخی از بیماری های اطفال به فیزیوتراپی نیاز است. به عبارت دیگر در کل بیماری های اسکلتی و اکثر بیماری های عصبی و عضلانی فیزیوتراپی مورد استفاده قرار می گیرد.

بسیاری از افراد وقتی صحبت از فیزیوتراپی می شود به یاد کمردرد و پادرد می افتند، در حالیکه گستره این علم بسیار وسیع است و نه تنها در بهبود بیماری های مفصلی و عضلانی و یا بالا رفتن توانایی های عقب ماندگان ذهنی نقش موثری دارد بلکه در بهبود بیماری های زنان و زایمان و نازایی و یا بیماری های پوستی نیز موثر می باشد.

به همین خاطر دروس آناتومی دانشجویان رشته فیزیوتراپی حتی از دانشجویان پزشکی نیز بیشتر است یعنی آن ها علاوه بر آناتومی سر و گردن و تنه، اعصاب، اندام های فوقانی و اندام های تحتانی، آناتومی سطحی را نیز می خوانند که چنین درسی را دانشجویان پزشکی مطالعه نمی کنند.

توانایی های مورد نیاز و قابل توصیه:

اولین و مهمترین ویژگی یک دانشجوی فیزیوتراپی داشتن توانایی جسمی و روحی خوب است. چون یک فیزیوتراپیست در طی کار یا ایستاده است و یا در حال راه رفتن می باشد و با بیماران مختلفی اعم از بیمارانی که توانایی کنترل ادرار خویش را ندارند، عقب ماندگان ذهنی و بیماری های عفونی مثل بعضی از بیماری های ریوی روبرو است. در نتیجه باید آمادگی لازم برای کار با هر بیماری را داشته باشد.

یک دانشجوی رشته فیزیوتراپی باید صبر و حوصله بسیاری داشته باشد، چون در نهایت باید با بیماران مختلفی از جمله افرادی که دچار سکته مغزی یا ضایعه مغزی شده اند و یا عقب ماندگی ذهنی دارند، کار کند و در اغلب مواقع نیز نتیجه کارش به تدریج ظاهر می شود.

رشته‌هایی که با درمان سروکار دارند، نیازمند دانشجویانی هستند که از لحاظ روحی و روانی آماده بوده و صبور باشند چون خود بیمار مشکلات روحی و روانی بسیاری دارد و ما نباید آن را تشدید بکنیم بلکه باید به او کمک کنیم تا آرامش پیدا کند. چون دانشجوی این رشته با دستگاه‌های الکتریکی متنوعی کار می‌کند، باید در درس فیزیک قوی بوده و همچنین به دلیل این که با بدن انسان به عنوان یک موجود زنده سرو کار دارد، باید به درس زیست‌شناسی علاقمند باشد. اگر دانشجوی این رشته خلاقیت نداشته باشد، پس از فارغ‌التحصیلی تنها یک تکنسین فیزیوتراپی می‌شود اما اگر خلاقیت داشته باشد، می‌داند که هر بیماری را به چه روشی باید درمان کند و یا چگونه روش‌های مختلف را با یکدیگر ترکیب کند تا به بهترین نحو بیمار درمان شود. برای مثال وقتی یک پزشک بیماری را که مبتلا به کمر درد است به نزد فیزیوتراپیست می‌فرستد، تنها اشاره می‌کند که این بیمار در ناحیه کمر نیاز به فیزیوتراپی دارد اما این که دستگاه‌های مورد نظر در چه موضعی گذاشته شود تا موثر واقع گردد بر عهده فیزیوتراپیست می‌باشد.

آینده شغلی و بازار کار:

هنگامی که حق مسئولیت فنی تاسیس کلینیک فیزیوتراپی توسط متخصصان این رشته، تصویب گردید، هدیه گراندتری به تمام فارغ‌التحصیلان و دانشجویان این رشته اهدا شد. چرا که از این به بعد فارغ‌التحصیل فیزیوتراپی می‌تواند به تنهایی اقدام به تاسیس کلینیک فیزیوتراپی کند و دیگر ضرورتی وجود ندارد که در زیر سایه پزشکان متخصص ارتوپدی، مغز و اعصاب و ... فعالیت نماید.

در حال حاضر فارغ‌التحصیل فیزیوتراپی علاوه بر استخدام در مراکز دولتی مانند بیمارستان‌ها و درمانگاه‌ها، می‌تواند بعد از گذراندن دوران طرح و همچنین به دست آوردن سابقه کار لازم (۶ سال سابقه کار برای فعالیت در مراکز استان‌ها و ۳ سال سابقه کار برای فعالیت در شهرستان‌ها) اقدام به تاسیس کلینیک خصوصی فیزیوتراپی کند. فارغ‌التحصیل این رشته علاوه بر کار در کلینیک‌های خصوصی می‌تواند جذب بیمارستان‌ها، مراکز توانبخشی و فدراسیون‌های ورزشی گردد.

در بسیاری از کشورهای دنیا هر خانواده یک فیزیوتراپیست دارد. چون در کشورهای مورد نظر اهمیت و ارزش فیزیوتراپی از دارو درمانی بیشتر است. اما متأسفانه در کشور ما هنوز جایگاه فیزیوتراپی به درستی شناخته نشده است و این نیز به دلیل آن است که پزشکان ما اهمیت و کاربرد وسیع فیزیوتراپی را بخوبی نمی‌شناسند. البته لازم است گفته شود که با وجود مشکلات مختلفی که بر سر راه فیزیوتراپیست‌ها قرار دارد، اکثر قریب به اتفاق فارغ‌التحصیلان این رشته جذب بازار کار می‌شوند.

وضعیت نیاز کشور به این رشته در حال حاضر:

تصور کنید که در کشور ما از هر ۱۰ نفر تنها یک نفر به دلیل درد جسمانی مزمن حداقل یک ساعت در روز نتواند کار خود را به خوبی انجام دهد. آیا می‌دانید در این صورت چه میزان خسارت به کشور وارد خواهد شد؟

عمق این فاجعه زمانی احساس می‌شود که بدانیم دردهای مفصلی و عضلانی در ایران بسیار شایع می‌باشد.

از سوی دیگر طبق آمار جهانی معلولین، حدود ۱۰ درصد از جمعیت هر کشور را معلولین تشکیل می‌دهند و این افراد برای استفاده از توانایی‌های باقیمانده و جبران هر چه بیشتر ناتوانایی‌ها و محدودیت‌های خویش به خدمات فیزیوتراپی نیاز دارند. البته این درصد در کشور ما به دلیل جنگ تحمیلی و حوادث بی‌شمار رانندگی بسیار بیشتر است و به همین دلیل باید برای رشته فیزیوتراپی که به تربیت فیزیوتراپیست‌های متخصص و کارآمد می‌پردازد، به عنوان یک رشته مهم و کاربردی اهمیت بسیاری قائل شویم.

درس های پایه برای رشته فیزیوتراپی

کمکهای اولیه	فیزیک برای فیزیوتراپی
رشد روانی حرکتی کودک	فیزیولوژی عمومی ۱ و ۲
آناتومی اعصاب	آناتومی ۱ (سر و گردن و تنه)
فیزیولوژی	آناتومی ۲ (اندام فوقانی)
نورولوژی	آناتومی ۳ (اندام تحتانی)
بیماری های داخلی	آناتومی ۴ (اندام سطحی)
بیماری های قلب، عروق و تنفسی	بافت شناسی
روماتولوژی	آسیب شناسی
جراحی عمومی	استخوان شناسی
ارتوپدی	روانشناسی عمومی و معلولین
رادیولوژی	روانپزشکی
	ژنتیک

درس های اختصاصی برای رشته فیزیوتراپی

آشنایی با اصول توانبخشی و طب فیزیکی	زبان تخصصی
فیزیوتراپی در بیماری های قلب، عروق و تنفس	فیزیوتراپی در اعصاب
فیزیوتراپی در جراحی	فیزیوتراپی در روماتولوژی
کینزیولوژی و بیومکانیک ۱ و ۲ و ۳	فیزیوتراپی در ارتوپدی
تمرین درمانی ۱ و ۲ و ۳	حرکت درمانی
اندام های مصنوعی و وسایل کمکی	الکترو تراپی ۱ و ۲
ماساژ و اصول درمان های دستی	ارزشیابی و اندازه گیری
کارآموزی در عرصه ۱، ۲، ۳، ۴، ۵	پروژه

بخش کارآموزی بایستی در بیمارستان ها، مراکز و درمانگاه های فیزیوتراپی گذرانده شود و کلیه واحدهای آن در سه ترم آخر ارائه می شود.